

Wonen Zuid
t.a.v. Ingrid Storms
Postbus 400
6040 AK Roermond

Belfeld, 13 september 2016

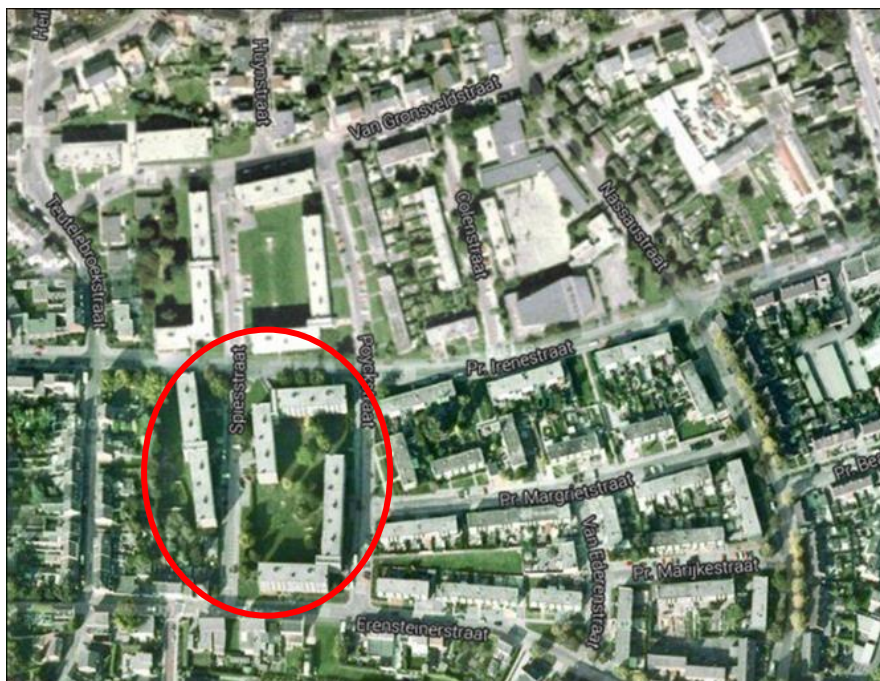
Vleermuizenonderzoek bij drie flatgebouwen op locatie Erensteinerveld te Kerkrade

Door: Hans Hovens

In opdracht van: Wonen Zuid

Inleiding

Wonen Zuid wil een aantal flatgebouwen op de locatie Erensteinerveld te Kerkrade laten slopen. Om daarbij rekening te kunnen houden met beschermde natuurwaarden is er een flora- en fauna-inspectie uitgevoerd¹, waaruit bleek dat er gewone dwergvleermuis- en laatvliegerverblijven aanwezig konden zijn. Ook werd mogelijk geacht dat er huismusnesten aanwezig konden zijn en dat er dus aanvullend onderzoek nodig was. Dit rapport geeft de bevindingen van het aanvullend onderzoek weer. Figuur 1 geeft het onderzoeksgebied weer.

Figuur 1. De te slopen appartementencomplexen (rood omcirkeld).

¹ Hovens, H., P. op het Veld en G. Hovens. 2016. Flora- en fauna-inspectie 104 appartementen in Erensteinerveld te Kerkrade. in opdracht van: Wonen Zuid. Faunaconsult, Belfeld.

Werkwijze

Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied is onderzocht met behulp van een heterodyne vleermuisdetector (Pettersson D100). Hierbij werden de duur van het onderzoek, het startmoment en het aantal onderzoeksronden bepaald aan de hand van het vleermuisprotocol², waarbij werd aangenomen dat er mogelijk verblijven van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger of ruige dwergvleermuis aanwezig waren.

Van lastig te determineren soorten zijn met behulp van een time-expansion detector/recorder (SSF BAT3) geluidsopnamen gemaakt, waarvan vervolgens het sonogram is geanalyseerd. Om de achterzijde van de gebouwen op de onderzoekslocatie te kunnen onderzoeken, werd gebruik gemaakt van een extra luisterset. Deze bestond uit een digitale recorder (DR2 24 bit wave/mp3 recorder) die is verbonden met een stereo batdetector (Ciel CDB 101 Revision 3).

Tabel 1. Onderzoeksgegevens per onderzoeksronde

datum (2016)	waarnemers	minimumtemperatuur	weersomstandigheden
19 mei avond	Paul op het Veld, Louis Lenders en Hans Hovens	15 °C	droog, windstil
23 juni avond	Paul op het Veld, Louis Lenders en Hans Hovens	20 °C	eerst droog en windstil, later extreem noodweer met regen en hagel
25 augustus ochtend	Paul op het Veld, Louis Lenders en Hans Hovens	18 °C	droog, windstil
8 september avond	Paul op het Veld, Louis Lenders en Hans Hovens	22 °C	droog, windstil

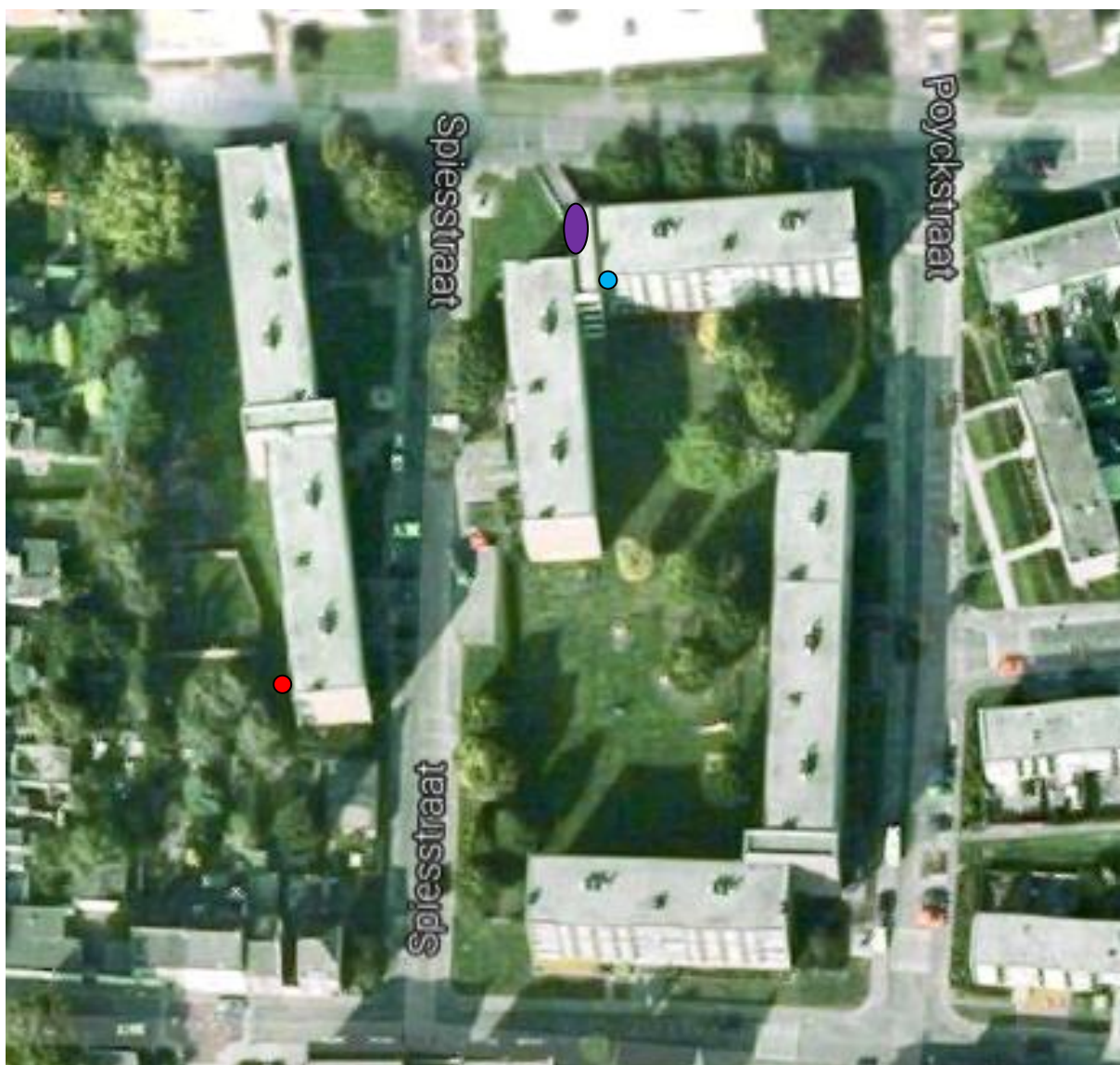
Resultaten

In het onderzoeksgebied zijn de volgende vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen:

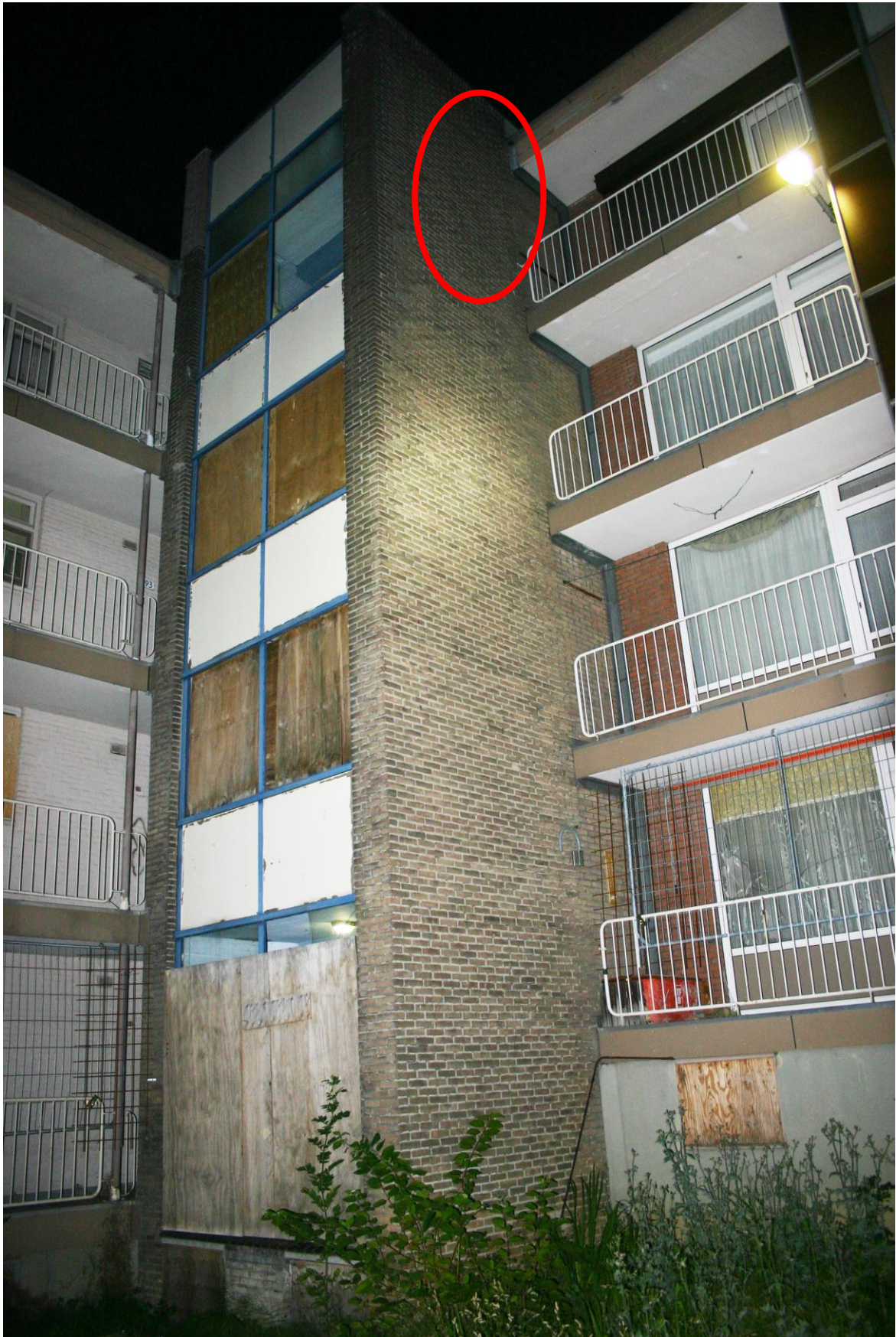
- Een zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis (1 zwermend dier op 19 mei) op de bovenste etage voor de open stootvoegen rechts naast het balkon (zie lichtblauwe stip in figuur 2 en zie figuur 3).
- Een zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis (1 zwermend dier op 19 mei) voor de open stootvoegen op 4 meter hoogte (zie paarse ovaal in figuur 2 en zie figuur 4).
- Een zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis (1 invliegend dier op 23 juni) onder het daklood (zie rode stip in figuur 2 en zie figuur 5).

Tijdens het onderzoek werden alleen gewone dwergvleermuizen en tweemaal een ruige dwergvleermuis waargenomen (de laatstgenoemde soort had echter geen link met het onderzoeksgebied).

² Vleermuisprotocol 2013, versie 27 maart 2013. Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging.

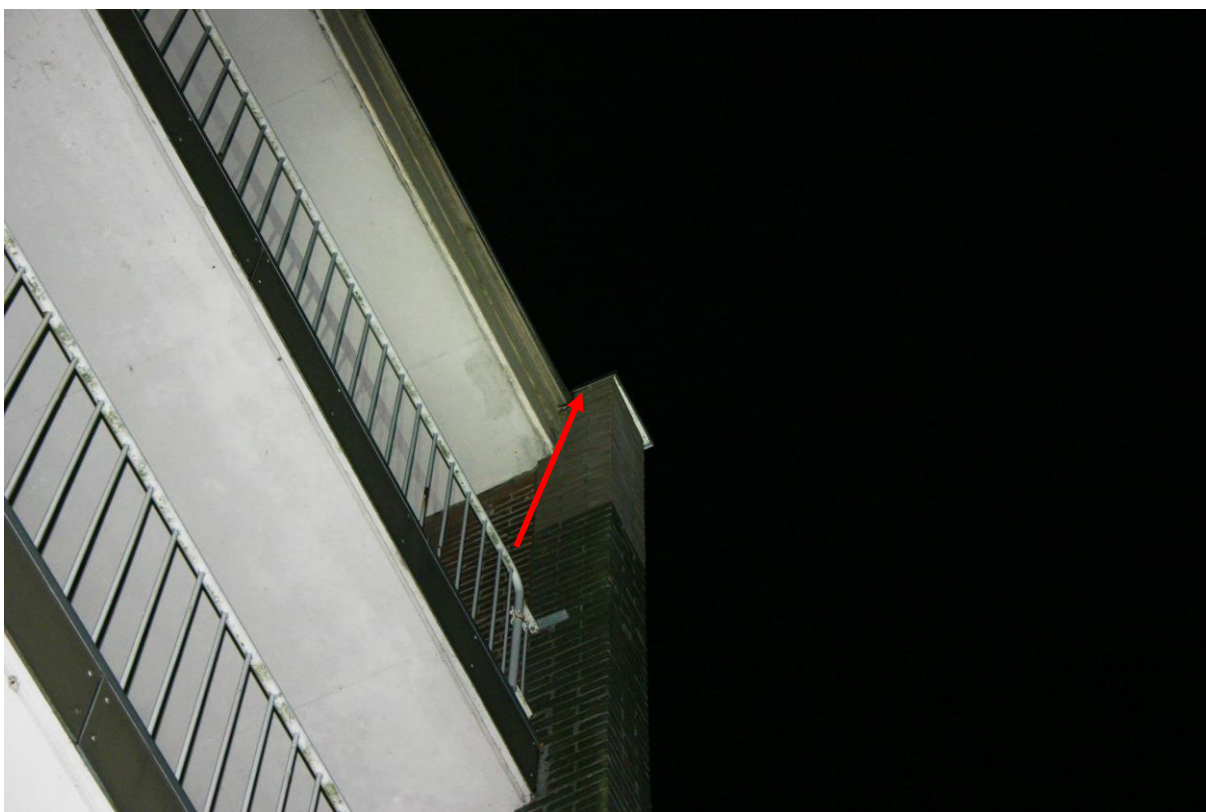
Figuur 2. Aangetroffen vleermuisverblijven en gierzwaluwnest (zie bovenstaande tekst voor uitleg van de symbolen).

Figuur 3. Eén van deze open stootvoegen (rood omcirkeld) dient als invliegopening van een op 19 mei gevonden vleermuisverblijf (blauwe stip in figuur 2).

Figuur 3. Eén van deze open stootvoegen (rood omcirkeld) dient als invliegopening van een op 19 mei gevonden vleermuisverblijf (paarse ovaal in figuur 2).

Figuur 5. Invliegopening (rode pijl) van het op 23 juni ontdekte zomerverblijf (rode stip in figuur 2).

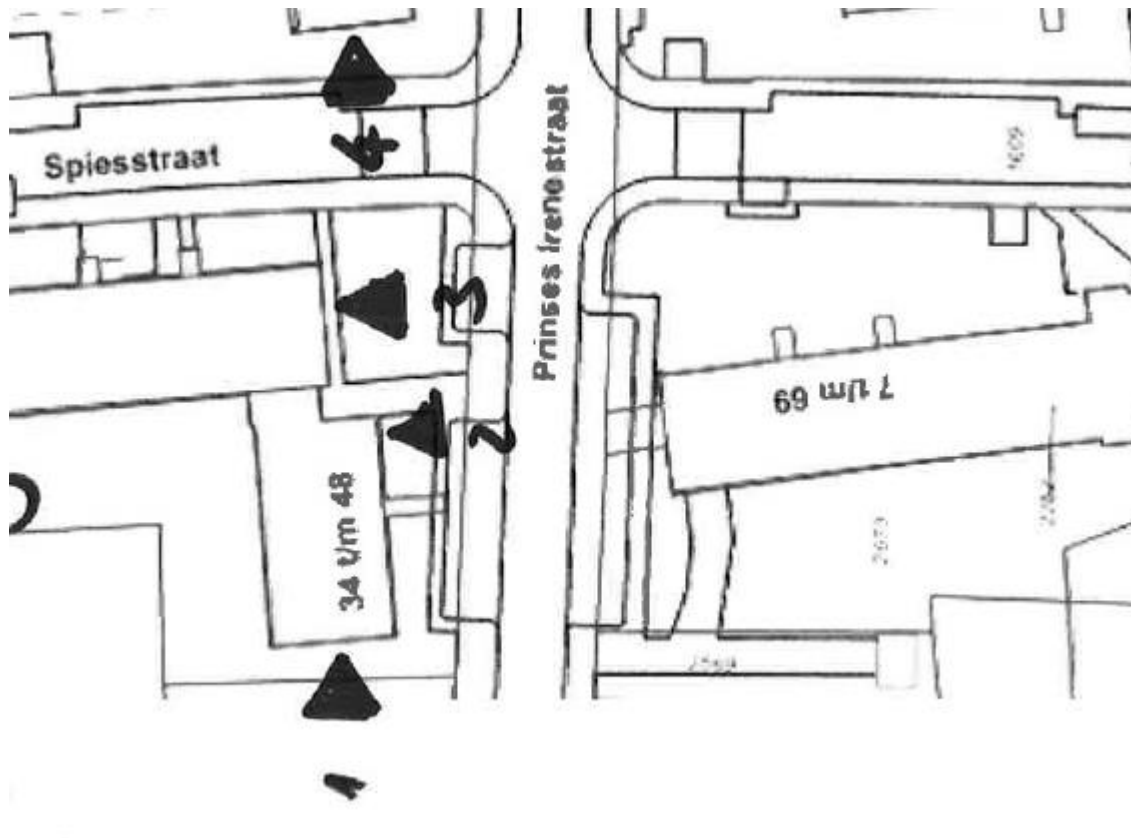
Conclusies

Gewone dwergvleermuisverblijven: mitigeren en aangepaste werkwijze bij de sloop

In de te renoveren flats bevinden zich 3 zomerverblijven van de gewone dwergvleermuis, die eventueel ook als winterverblijf kunnen dienen. De gewone dwergvleermuis is streng beschermd onder de Flora- en faunawet, evenals zijn vaste rust- en verblijfplaatsen.

Mitigerende maatregelen

Om de het voortbestaan van de gewone dwergvleermuis te garanderen, zijn er op 3 mei 2016 12 houtbetonnen vleermuiskasten van het type Vivara Beaumaris Maxi geplaatst, verdeeld over 4 locaties, tegen gebouwen vlak naast het plangebied (zie figuur 6). Deze werden op circa 6 meter hoogte en uit de buurt van kunstlicht aangebracht. Het aantal van 12 vleermuiskasten is het viervoud van het aantal gevonden verblijven (3), conform de Soortenstandaard gewone dwergvleermuis³. Doordat deze kasten al meer dan 3 maanden hangen, hebben de aanwezige gewone dwergvleermuizen ruimschoots de tijd gehad om aan de kasten te wennen. Hierdoor zijn er direct na het ongeschikt maken van de gevonden vleermuisverblijven, al voldoende alternatieve locaties die als zomerverblijf voor de gewone dwergvleermuis kunnen dienen.

Figuur 6. De 4 locaties waar elk 3 vleermuiskasten werden geplaatst.

Aangepaste werkwijze bij de sloop

Om het doden of verwonden van vleermuizen te voorkomen, moet er bij de sloop een aangepaste werkwijze worden gehanteerd. In de periode 15 april tot 7 oktober (de actieve periode van de gewone dwergvleermuis) moeten de oorspronkelijke verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt worden om te voorkomen dat de verblijfplaatsen tijdens de werkzaamheden bewoond zijn. Invliegopeningen kunnen onder begeleiding van een vleermuisdeskundige overdadig worden aangelicht of beschenen worden

³ Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. 2014b. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis. Ministerie van Economische zaken, Den Haag.

met bijvoorbeeld bouwlampen. Deze verlichting kan pas aangezet worden als er zekerheid is dat de aanwezige vleermuizen vertrokken zijn en de dieren mogen nog niet teruggekeerd zijn. De na-nacht, zo rond twee uur voor zonsopkomst is dan waarschijnlijk het meest veilige moment om de verlichting aan te zetten. Vleermuizen zullen onder minder gunstige weersomstandigheden en in het najaar eerder naar hun verblijfplaats terugkeren. Indien de sloop in de periode 15 oktober t/m 14 april plaatsvindt, dan dient de schijnwerper vanaf 7 oktober 2016 tot aan de start van de werkzaamheden te worden aangezet.

In plaats van het plaatsen van bouwlampen kan er in de periode 15 april tot 7 oktober ook een tochtstroom worden gerealiseerd, door het maken van gaten in de betreffende gevels of door het verwijderen van het dak boven het in figuur 5 weergegeven verblijf. Dit dient ook weer onder begeleiding van een vleermuisdeskundige te worden uitgevoerd.

Met de hierboven beschreven maatregelen wordt voorkomen dat er vleermuizen tijdens de werkzaamheden aanwezig zijn. Sterfte en noemenswaardige verstoring wordt voorkomen en de functionaliteit van het bestaande leefgebied van de gewone dwergvleermuis blijft behouden. Hierdoor wordt er ruimschoots aan de in de Flora- en faunawet genoemde 'Zorgplicht' voldaan (artikel 2). Indien deze maatregelen worden genomen is een ontheffing op de Flora- en faunawet niet nodig.